

Ane Marie Kjellerup "Hyldemor" 1908 - 2004

Den sidste af de oprindelige danseindsamlere er død - 96 år gammel. For mange vil Ane Marie Kjellerup være ukendt; men det var hende, der indsamlede de skønne danse, der findes fra Fyn. Hun indleverede materialet til Foreningen til Folkedansens Fremme, som derefter udgav Fynsheftet - første gang i 1942.

Gennem min barndom og ungdom var "Hyldemor" i Nyborg kvinden, der udlejede dragter til folkedanseropvisninger. Igennem mange år var "Hyldemor" fast annoncør på bagsiden af Hjemstavnsliv. Jeg husker tydeligt, når ægtemanden, Walter Kienitz, rejste rundt og afleverede de dragter, som foreningerne skulle leje, og senere kom igen og hentede dem efter endt brug. For 16-17 år siden blev jeg opmærksom på, at det var Ane Marie Kjellerup, der havde samlet Fyns danse ind, og jeg besøgte hende nogle gange og lavede interview med hende. Det var meget spændende for mig, der havde arbejdet lidt med det dansehistoriske, pludselig at stå med den person, der

havde oplevet dansene på "første hånd".

Ane Marie Kjellerup var født i 1908 i Nyborg. Familien var en gammel Nyborg-slægt, og Ane Marie var 5. slægtsled, der havde boet i byen. Som barn oplevede hun folkedans for første gang i 1913 eller 1914.

Det var, da hun var på besøg hos bedsteforældrene i Fredericia. Der så hun et hold fra Roskilde, der var på tournée, give opvisning.

Allerede som 6-årig begyndte hun at spille klaver, og senere lærte hun også at spille cello.

Som 10-årig kom hun på danseskole - og blev meget begejstret for at danse.

16 år gammel rejste hun til København og blev elev på Paul Petersens Gymnastik- og danseinstitut. Paul Petersen var død allerede i begyndelsen af århundredet; men to døtre førte instituttet videre.

På instituttet blev man uddannet som lærerinde i disciplinerne: dans, plastik, gymnastik og svømning. Mange af provinsens danse- og gymnastiklærerinder op gennem 1900-tallet var uddannede på dette institut. På instituttet lærte man bl.a. at undervise i dans, og dansene kunne være: Menuet, Lanciers, Française, Le Prince Imperial, Dansk Nationaldans, Polka, Mazurka, Vals osv. - Man skulle endda skrive stil om disse danse.

Ane Marie Kjellerup var på instituttet i 2 år og kom hjem til Fyn i 1926, hvor hun straks oprettede sin egen "moderne" danseskole i Nyborg, og samtidig blev hun assistent på én af de kendte danseskoler i Odense.

Omkring 1930 begyndte hun at interessere sig for folkedans og tog bl.a. på Nytårskursus på Snoghøj og mødte her Andreas Otterstrøm, der opfordrede hende til at begynde at samle danse ind på Fyn (hun var selv danseinstruktør på Nytårskurset i 1940 & 1942).

Hun begyndte straks indsamlingsarbejdet, nogle gange besøgte hun spillemænd og dansere, der kunne huske nogle danse, andre gange kom folk selv og fortalte om danse, de kunne huske.

Hun har haft forholdsvist nemt ved at beskrive selv de mest besværlige danse, da hele den danse- og musikteoretiske side har været i orden. Jeg erindrer fra mit besøg i 1990, hvor hun var 81 år gammel, at hun havde fuldstændig styr på både musikken og dansen - på trods af, at der var gået 50 siden, dansene var indsamlet.

I 1936 var Danske Folkedansere, af den tyske stat, inviteret til at besøge landet i ca. 3 uger - med afslutning ved Olympiaden i Berlin. Rejselederen på turen var Thyregaard, danseinstruktøren var Johannes Balle, og spillemænd var Niels Johnsen, Ringgive. På denne tur var Ane Marie Kjellerup med. Den danske gruppe rejste rundt og besøgte mange byer og kom også til Nürnberg, hvor man kom i kontakt med en tysk dansegruppe af teologistuderende unge mænd med piger. Denne gruppe kom til Danmark året efter på genvisit, og der var Ane Marie Kjellerup guide. Én af de unge teologistuderende mænd, Walter Kienitz, og Ane Marie Kjellerup forelskede

sig i hinanden, og de blev gift i 1939.

Fynsheftet udkom i 1942, og hun fortsatte nogle få år med at undervise i dans; men det var svært at komme hjemmefra, da børneflokkene voksede til 7. Hun var heller ikke mere så efterspurgt som danseinstruktør, da hun jo giftede sig med en tysker. Da jeg besøgte hende, var Fynsheftet kommet i 4. oplag, og da undrede det hende, at det var en anden, der havde været med til at revidere heftet, da hun jo mente, at det var hende, der havde kendt de gamle danse og dansere. I slutningen af 1940'erne begyndte hun at væve, og man kunne købe folkedragtstof på bestilling, senere oprettede hun "Hyldemors Væve-

skole" i Nyborg. Samtidig lavede hun alle disse udlejningsdragter, og det var en væsentlig indtægtskilde i 1950-60-70'erne. Gennem mange år havde familien brugskunstforretning i Munkekælderen på Strøget i Nyborg.

Det var en stor oplevelse at besøge hende - og det var en fantastisk indsigt, hun havde - både i musikken og dansen - og det var en skam, hun, stort set, ikke blev benyttet som danseinstruktør gennem de sidste mange år. Vi er gået glip af meget.

Tak fordi du nåede at redde de dejlige danse fra Fyn, inden det var for sent.

Æret være Ane Marie Kjellerups minde.

Per Sørensen, Kolding